

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/21/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6617208100
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Podhorová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6617208100.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Podhorovej a sudkýň JUDr. Anny Snopčokovej a JUDr. Evy Dzurikovej, v právnej veci žalobcu: 1/ C. H., rod. F., 2/ E. F. (žena U. P.), 3/ E. F. (žena H., rod. X.), 4/ H. F., rod. J., vd., 5/ J. F. (žena C., rod. P.), 6/ E. F., 7/ S. F. (žena F., rod. J.), 8/ S. F., 9/ F. K., rod. F., 10/ C. F. (dcéra S.), 11/ C. F., 12/ G. F. (dcéra S.), 13/ G. F., 14/ E. F. (syn S.), 15/ E. F., 16/ U. F. (v Maďarsku), 17/ H. A., rod. Y. (Kanada), 18/ B. L., rod. Y. (Amerika), 19/ S. Y. (v H.), 20/ H. R., rod. H. (Látky - Nový Svet), 21/ C. H., (otec Z.), 22/ J. F., nar. XX. XX. XXXX (žena J. F.), 23/ U. F. (dcéra E.), všetci zast. Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom Búdkova 36, 817 15 Bratislava, IČO: 17 335 345, proti žalovanému: 1/ E. K., nar. XX. XX. XXXX, bytom R. XX/XX, XXX XX K. L., štátny občan SR, 2/ Y. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom H. XXX/X, XXX XX M., štátny občan SR, 3/ E. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom J. XXX, XXX XX P. Y., štátny občan SR, 4/ Z. Y., rod. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom J. XXX, XXX XX P. Y., štátny občan SR, žalovaní 3/ - 4/ zastúpení JUDr. Róbert Lakatoš, advokát, so sídlom Daxnerova 5, 979 01 Rimavská Sobota, 5/ E. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom H. XXX/X, XXX XX M., štátny občan SR, žalovaný 5/ zastúpený JUDr. Elena Matulová, advokátka, so sídlom Železničná 287/9, 987 01 Poltár, v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní Slovenského pozemkového fondu, so sídlom Búdkova 36, Bratislava, ako zástupcu všetkých žalobcov, proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec č. k. 9C/19/2017 - 321 zo dňa 14. 08. 2018, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Lučenec č. k. 9C/19/2017 - 321 zo dňa 14. 08. 2018 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd, ako súd prvej inštancie, napadnutým uznesením zastavil konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, nachádzajúcim sa v katastrálnom území Cinobaňa, identifikovaných ďalej vo výroku napadnutého uznesenia. Zastavenie konania odôvodnil súd prvej inštancie tým, že dokazovaním mal preukázané, že všetci žalobcovia 1/ až 23/ v čase podania žaloby boli nebohí, nemali procesnú subjektivitu, a preto podľa § 62 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) konanie zastavil. Poukázal zároveň na ust. § 161 CSP s tým, že súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť, a pokiaľ ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. V ďalšom tiež poukázal na nedostatočné označenie sporových strán, ktoré nezodpovedá ust. § 132 ods. 1 a § 133 ods. 1 CSP.

2. Rozhodnutie o trovách sporu odôvodnil súd prvej inštancie poukazom na ust. § 256 ods. 1 CSP, majúc za to, že zastavenie konania v tomto prípade procesne zavinili žalobcovia („konanie bolo zastavené pre procesné pochybenie žalobcov“), a preto priznal žalovaným ako úspešnej strane sporu nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania.

3. Proti uzneseniu okresného súdu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie Slovenský pozemkový fond (ďalej len „SPF“), zastupujúci všetkých žalobcov (žalobcov 1/ až 23/). Tvrdí, že uznesenie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a vo vzťahu k žalobcom 1/až 5/ a 7/ až 13/ aj k

odňatiu možnosti konať pred súdom, keď konajúci súd ustálil, že žalobcovia nedisponujú procesnou subjektivitou podľa príslušných ustanovení CSP. Podľa odvolateľa takýto záver súdu o nedostatku procesnej subjektivity žalobcov je v rozpore s právnou úpravou zavádzajúcou špecifický subjekt občianskoprávných vzťahov - neznáameho, resp. nezisteného vlastníka. Takýto nezistený, resp. neznámy vlastník má postavenie osobitného subjektu právnych vzťahov zavedeného osobitnými zákonmi, ktorému tieto zákony priznávajú tak hmotnoprávne ako aj procesné práva a povinnosti a súčasne ustanovujú osoby oprávnené za tento osobitný subjekt konať. Poukázal na svoju argumentáciu počas konania, najmä zdôrazňuje naliehavosť právneho záujmu žalobcov na podanej žalobe, odvolávajúc sa na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 5MCdo 1/2010, v zmysle ktorého nápravu vo vlastníckych vzťahoch a obnovenie svojho vlastníckeho práva môžu žalobcovia dosiahnuť iba určovacím výrokom súdu prostredníctvom podanej žaloby.

4. K absencii aktívnej legitímácie SPF na podanie určovacej žaloby, resp. tvrdení, že žalobcovia nie sú neznámi vlastníci, opätovne zdôvodnil postavenie osobitného subjektu právnych vzťahov zavedeného osobitnými zákonmi, konkrétne Zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, Zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, okresných

úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách a Zákon č. 180/1995 Z. z.

o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, ktoré majú vzťah k zákonu č. 150/2016 Z. z. s tým, že k jeho ustanoveniam vymedzujúcim okruh účastníkov občianskoprávných vzťahov a týmto priznanú spôsobilosť na práva a povinnosti, ako aj spôsobilosť na právne úkony, má povahu lex specialis. Poukazuje na cieľ zavedenia špecifického subjektu nezisteného, resp. neznáameho vlastníka, uvedenými zákonmi napomôcť pri evidencii a usporiadaní vlastníckych vzťahov, a to aj v súdnych konaniach, pričom nakladanie s pozemkami nezistených vlastníkov a zastupovanie nezistených vlastníkov pred súdmi a inými orgánmi zveril zákon výslovne Slovenskému pozemkovému fondu a Lesom Slovenskej republiky, š. p.

5. Ďalej poukazuje na ust. § 61 CSP, podľa ktorého procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Vyvodzuje z toho, že z uvedeného je zrejmé, že zákon môže priznať spôsobilosť byť účastníkom konania aj subjektom, ktoré podľa hmotného práva nie sú spôsobilé mať práva a povinnosti, a to za účelom uskutočniť proces a zabezpečiť tým spravodlivú ochranu práv a záujmov účastníkov. Medzi takéto subjekty patrí aj neznámy, resp. nezistený vlastník, ktoré mu ako špecifickému subjektu procesnú spôsobilosť, ale aj hmotnoprávnu spôsobilosť (napríklad pri uzatváraní kúpnych zmlúv, nájomných zmlúv a pod.) priznáva zákon, konkrétne citované špeciálne právne predpisy, ktoré majú prednosť pred všeobecnými právnymi predpismi. Odvolateľ poukazuje na to, že ustanovenia žiadnych z ním uvedených právnych predpisov ho nespĺňujú zisťovať, či nezistení vlastníci sú živí alebo mŕtvi, alebo vyhlasať ich za mŕtvych, resp. zisťovať ich právnych nástupcov, práve naopak, zákon vytvoril konštrukciu, podľa ktorej SPF chráni záujmy neznámych vlastníkov, ale súčasne ukladá, aby sa vlastník prihlásil o svoje právo, preukázal svoje vlastníctvo a až vtedy zaniká oprávnenie SPF zastupovať neznámych, resp. nezistených vlastníkov. Konštatuje, že žalobcovia spĺňajú zákonné predpoklady nezisteného vlastníka, majú procesnú subjektivitu a sú v konaní zastúpení zo zákona Slovenským pozemkovým fondom, súd má preto vo veci ďalej konať, vec riadne prejednať a rozhodnúť. V tomto smere poukazuje aj na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/237/2016 zo dňa 27. 07. 2017.

6. K predloženému úmrtnému listu E. F. (nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX) uvádza, že pre jednoznačnú identifikáciu je potrebné okrem manželky preukázať rodnými listami, že táto osoba mala aj ďalej uvedených súrodencov. Obdobne spochybňuje aj ďalšie predložené úmrtné listy, ktoré podľa jeho názoru nedostatočne osvedčujú skutočnosť, že ide o uvedených žalobcov.

7. Odvolateľ konštatuje, že v súdnom konaní sú žalobcovia neznámymi vlastníkmi, nakoľko spadajú pod definíciu neznáameho vlastníka vymedzenú osobitnými zákonmi vykladanú v súlade s účelom týchto zákonov a verejným záujmom. SPF je oprávnený v konaní pred súdom zastupovať neznámych vlastníkov, a to aj v prípade spornosti vlastníckeho práva. Osobitné právne predpisy priznávajú neznámemu vlastníkovi spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania.

8. Pokiaľ ide o priznanie nároku na náhradu trov žalovaným voči žalobcom, uviedol, že

neznámy vlastník ako osobitný subjekt právnych vzťahov zavedený osobitnými zákonmi nemôže byť zaviazaný na náhradu trov konania. Povinnosť nahradiť trovy konania nie je možné uložiť subjektom, ktoré nie sú spôsobilé uhradiť tento poplatok, pretože ide o osoby na neznámom mieste, tzv. nezistených vlastníkov. Osobou povinnou na náhradu trov konania nie je ani nezistený vlastník, ani Slovenský pozemkový fond, ktorý v tomto prípade zastupuje neznámych vlastníkov zo zákona pred súdom. Ide o obdobný stav, ako v prípade fyzickej osobe, ktorej je podľa § 69 CSP ustanovený procesný opatrovník, ktorý rovnako nemôže byť zaviazaný na úhradu súdneho poplatku za fyzickú osobu. V súlade so zákonom potom nie je ani uloženie náhrady trov konania voči žalobcom 1/ až 23/. Navrhuje, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil.

9. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov poukázal na to, že SPF je spôsobilý zastupovať pred súdom neznámych, resp. nezistených vlastníkov, v tomto konaní však bolo preukázané, že žalobcovia C. H. a spol. sú osoby mŕtve, nie neznáme. To je dôvod na zastavenie konania, pretože SPF zo zákona nemá právo zastupovať osoby mŕtve, ktoré majú svojich oprávnených dedičov, keď ich títo nepožiadali o právne zastupovanie. Navrhuje potvrdiť uznesenie okresného súdu.

10. Žalovaný 2/ v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu vyjadril názor, že súd rozhodol správne. Jednoznačne nie je splnená zákonom požadovaná podstatná náležitosť žaloby, ktorou je dátum narodenia a bydlisko a nepredloženie listín, preukazujúcich existenciu žalobcov, resp. ich dedičov, a preto pre tento nedostatok nemožno v konaní pokračovať. Podanie nespĺňa náležitosti riadneho návrhu. Ďalej vyjadril tiež názor, že SPF aj v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/11/2016 zo dňa 24. 02. 2016 vyjadril názor, že oprávnenie SPF na zastupovanie vlastníkov v konaniach pred súdmi a inými orgánmi verejnej správy prichádza do úvahy len u tých vlastníkov pozemkov, spadajúcich do rámca definície ustanovenia čl. 1, § 8, ods. 1 písm. c/ zákona č. 180/1995 Z. z., u ktorých je nepochybné, že ešte žijú a znakom ich neznámosti je neznámosť ich adresy alebo sídla. Ďalej zdôraznil, že oprávnenie SPF vystupovať vo vlastnom mene je viazané len na nakladanie s pozemkami uvedenými v § 16 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z., pričom nakladaním sa rozumie disponovanie vecami alebo právami prostredníctvom právnych úkonov, predovšetkým dvojstranných, a tieto oprávnenia zanikajú doručením výpisu z katastra nehnuteľností, ktorým vlastník preukáže vlastníctvo k týmto pozemkom.

11. Žalovaní 3/ a 4/ v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedli, že pokiaľ SPF označil strany sporu spôsobom, ako vyplýva zo žaloby, takto označené osoby nemôžu byť nositeľmi práv a povinností v civilnom sporovom konaní a nemôžu byť aktívne legitimované na vedenie akéhokoľvek sporu, čoho následkom musí byť zastavenie konania pre nedostatok procesnej subjektivity podľa § 62 CSP. Nestotožňuje sa s názorom SPF, že v prípade všetkých ním označených žalobcov by malo ísť o osoby na neznámom mieste, resp. nezistených vlastníkov. Poukázal tiež na uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/11//2016, v ktorom je prezentovaný názor Najvyššieho súdu SR v tom, že označenie Slovenského pozemkového fondu za zástupcu presne označeného evidovaného vlastníka (prinajmenšom označeného menom a priezviskom) prichádza do úvahy len u tých vlastníkov pozemkov spadajúcich do rámca definície z ustanovenia čl. I, § 1 ods. 1 písm. c/ zákona č. 180/1995 Z. z., u ktorých je nepochybné, že ešte žijú a znakom ich neznámosti je len neznámosť ich adresy. Navrhol rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť.

12. SPF, zastupujúci žalobcov, v replike k podaným vyjadreniam žalovaných vyjadril názor, že s tvrdeniami a argumentmi žalovaných, týkajúcich sa procesnej subjektivity nezistených vlastníkov, sa vysporiadal už vo svojom odvolaní zo dňa 07. 09. 2018. Nad rámec predložil uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/180/2018 zo dňa 10. 10. 2018, ktoré riešilo totožnú problematiku tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s konštatovaním, že keďže žalobcovia ako nezistení vlastníci nie sú označení v žalobe podľa § 123 ods. 1, nie je možné zistiť, či mali procesnú subjektivitu v čase začatia konania, odkázal pritom na judikáty Najvyššieho súdu SR, ktoré priznali procesnú subjektivitu nezisteným vlastníkom označených len menom a priezviskom bez toho, aby súd zisťoval, či títo v čase začatia konania boli nažive. Odvolací súd dospel k záveru, že SPF (prípadne Lesy SR) je oprávnený zastupovať aj tých vlastníkov pozemkov zapísaných do katastra nehnuteľností na základe registra, ktorých trvalý pobyt alebo sídlo nie sú známe, a tiež aj neznámych vlastníkov i v konaniach, kde sa tieto subjekty prostredníctvom pozemkového fondu domáhajú ochrany svojho vlastníckeho práva k pozemkom zapísaných do katastra nehnuteľností na základe registra, hoci zápis v katastri nehnuteľností v prospech uvedených nehnuteľností, ktorý v minulosti týmto, tzv. nezisteným vlastníkom, svedčil, už v čase začatia konania svedčí v prospech inej osoby.

13. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 Zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), preskúmal vec v rozsahu danom ustanovením § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie nie je vecne správne, preto ho podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

14. Okresný súd, ako súd prvej inštancie, v preskúmvanej veci zastavil konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam z dôvodu, že žalobcovia nie sú označení spôsobom vyplývajúcim z ust. § 133 ods. 1 CSP ako aj s poukazom na ust. § 62 CSP z dôvodu, že z čestných prehlásení, úmrtných listov, prečítaním výpisov z pozemnoknižnej vložky osoby označené v žalobe ako žalobcovia 1/ až 23/ boli v čase podania žaloby nebohé.

15. Slovenský pozemkový fond podal žalobu, v ktorej označil žalobcov 1/ až 23/ krstným menom a priezviskom, žalobcov okrem toho identifikoval napríklad v prípade žien uvedením aj rodného priezviska, resp. bližšou identifikáciou ďalšieho niektorého označeného príbuzného, resp. označením miesta, kde by mal byť s tým, že zároveň uviedol, že všetci sú zastúpení Slovenským pozemkovým fondom, ktorý ich zastupuje na základe § 16 ods. 1 písm. b/ a ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov a § 34 ods. 14 zákona č. 330/1991 Zb. v znení neskorších predpisov. Dôvodom podania žaloby bolo popretie správnosti osvedčenia o vydržaní vlastníckeho práva podľa notárskej zápisnice N 82/2013, Nz 33074/2013 k ďalej špecifikovaným nehnuteľnostiam v k. ú. Cinobaňa na Notárskom úrade JUDr. Marty Jurinovej v Lučenci dňa 26. 09. 2013, ktorou vydržiteľ (žalovaný 5) E. Y. vyhlásil, že splnil hmotnoprávne a procesnoprávne podmienky vydržania. Zápis notárskej zápisnice do katastra nehnuteľností mal za následok zánik vlastníckeho práva žalobcov pôvodných vlastníkov k vydržaným nehnuteľnostiam.

16. Slovenský pozemkový fond (SPF) namietal, že žalobcov označil v súlade s ich zápisom na príslušnom liste vlastníctva, tvrdil, že v tomto prípade ide o „neznámych vlastníkov“, za ktorých koná Slovenský pozemkový fond, záver súdu o nedostatku procesnej subjektivity žalobcov označil za rozporný právnou úpravou zavádzajúcou špecifický subjekt občianskoprávných vzťahov takzvaného neznámeho, resp. nezisteného vlastníka. Vytýkal ďalej napadnutému uzneseniu, že ním akceptovalo nedôsledné a nedostatočné stotožnenie žalobcov (nezistených vlastníkov) identifikovaných na základe zápisov z pozemnoknižných vložiek, resp. z listov vlastníctva s osobami, o ktorých sa žalovaní snažili dokladovať, že zomreli a tiež sa snažili preukázať, že majú známych právnych nástupcov, a to na základe čestných vyhlásení, ktoré nebolo doložené a verifikované listinnými dôkazmi.

17. Podľa ust. § 34 ods. 3 zákona SNR č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej pozemkový zákon) Pozemkový fond nakladá s pozemkami, ktorých vlastník nie je známy (odkaz s poznámkou č. 22b v Pozemkovom zákone na § 18 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len Zákon o pôde; § 16 ods. 1 písm. b/ a c/ zákona č. 180/1995 Zb. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, ďalej tiež len zákon 180 a § 6 ods. 1 písm. b/ až d/ zákona č. 181 o pozemkových spoločenstvách) okrem pozemkov, ktoré sú lesnými pozemkami ako aj s podielmi spoločnej nehnuteľnosti, ktorých vlastník nie je známy.

18. Podľa § 34 ods. 14 v časti pred bodkočiarkou Pozemkového zákona Pozemkový fond za štát a neznámych vlastníkov koná pred súdom vo veciach nehnuteľností uvedených v osobitnom predpise (odkaz s poznámkou č. 5 v Pozemkovom zákone na § 17 Zákona o pôde), podielov spoločnej nehnuteľností uvedených v osobitnom predpise (odkaz s poznámkou č. 23h v Pozemkovom zákone na § 10 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách, ktorý bol zrušený) a pozemkov, ktorých vlastník nie je známy, a to aj vtedy, ak vlastnícke právo štátu a neznámych vlastníkov je sporné.

19. Podľa článku I. § 16 ods. 1 písm. b/ zákona 180/1995 Z. z. Pozemkový fond nakladá podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov s pozemkami s nezisteným vlastníkom (§ 13); podľa rovnakého ustanovenia potom, ak je potrebné, fond v konaní pred súdom alebo pred orgánmi verejnej správy zastupuje vlastníkov pozemkov uvedených v ods. 1 písm. b/ a c/; obdobne postupuje správca.

20. V záujme spriechodnenia procesu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom a obnovenia dostatočne hodnoverného spôsobu evidencie práv k nehnuteľnostiam bol okrem iného ustanovený

zákonný mechanizmus nakladania Slovenského pozemkového fondu 1. s pozemkami, ktorých vlastník je známy, ale ktorého miesto trvalého pobytu alebo sídlo nie je známe (podľa článku I. § 8 ods. 1 písm. c/ zákona 180/1995) a 2. pozemkami, ktorých vlastník nie je známy (podľa písm. d/ rovnakého ustanovenia). Pre obe takéto kategórie pozemkov zákon zaviedol legislatívnu skratku „pozemky s nezisteným vlastníkom“, pričom pri takýchto vlastníkoch (resp. pozemkoch) ako aj pri pozemkoch, ktorých vlastníctvo nie je evidované podľa predpisov o katastrí nehnuteľností v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií alebo ak sa nepreukáže inak (článok I. § 1 ods. 1 písm. c/ zákona 180/1995) zákon priznáva na to určenej právnickej osobe, ktorou je práve Slovenský pozemkový fond oprávnenie na zastupovanie vlastníkov v konaniach pred súdmi a inými orgánmi verejnej správy (článok I. § 16 ods. 2 zákona 180/1995).

21. Táto právna konštrukcia znamená, že uvedený spôsob označenia strany sporu - Slovenského pozemkového fondu za zástupcu presne označeného (a i v žalobe či inom podaní určenom súdu prinajmenšom menom a priezviskom identifikovaného) evidovaného vlastníka len u vlastníkov pozemkov spadajúcich do rámca definície z ustanovenia článku I. § 8 ods. 1 písm. c/ zákona 180/1995, teda len u tých, o ktorých bolo nepochybné, že v čase podania žaloby ešte žili a znakom ich neznámosti bola neznalosť ich adresy. V prípade tých vlastníkov, ktorí neboli známi vôbec spravidla preto, že už pôvodný vlastník neexistoval (v prípade fyzickej osoby nebol nažive) a nebolo zrejmé, kto je jeho právnym nástupcom, by nemohlo prísť takéto označenie a zastúpenie do úvahy. Išlo by totiž o porušenie jedného zo základných princípov civilného procesu, že mŕtva osoba nemá spôsobilosť mať práva a povinnosti, a ktorý je zároveň nedostatkom procesnej subjektivity a pokiaľ už táto skutočnosť bola známa v čase začatia konania, išlo o neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky vedúci k zastaveniu konania, teda k postupu, k akému v tejto veci dospel súd prvej inštancie. Riešením, ako tento problém preklenúť, je len druhové pomenovanie označenia strany, ktorá má byť zastúpená Slovenským pozemkovým fondom, napr. „neznámy, resp. nezistený vlastník nehnuteľnosti zastúpený Slovenským pozemkovým fondom“ alebo „neznámy, nezistený právny nástupca ostatného pozemknoknižného vlastníka menom ....., zastúpený Slovenským pozemkovým fondom“ (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/11/2016, tiež 8Cdo/31/2018).

22. Pokiaľ však súd prvej inštancie až v priebehu konania dospel k záveru o nutnosti zastaviť konanie z dôvodu nedostatku procesnej subjektivity podľa § 62 CSP a to s poukazom na nesprávne označenie žalobcov, mal najskôr umožniť a vyzvať zastupujúci SPF na označenie žalobcov ich druhovým pomenovaním, aby sa predišlo zastaveniu konania z dôvodu nesprávneho právneho záveru ohľadne existencie procesnej subjektivity žalobcov domáhať sa žalobou svojich práv na nestrannom súde. Odvolací súd poukazuje na osobitné zákony č. 330/1991, zákon č. 180/1995 Z. z., ktoré vytvorili osobitnú kategóriu subjektov právnych vzťahov takzvaných nezistených vlastníkov poľnohospodárskych pozemkov, ktorým tieto zákony priznávajú hmotnoprávnu aj procesnoprávnu subjektivitu. Preto aplikácia ust. § 61 až § 62 Civilného sporového poriadku súdom prvej inštancie nebola správna, keď súdy vychádzali z názoru o nedostatku procesnej subjektivity žalobcov a nesprávne postupovali, keď konanie zastavili. Pokiaľ ide o záver súdu prvej inštancie, že všetci označení žalobcovia už v čase podania žaloby nežili, táto skutočnosť nie je jednoznačne overená, a treba prisvedčiť Slovenskému pozemkovému fondu, že v zmysle zákona je oprávnený zastupovať nezistených vlastníkov pred súdom, nik (žiadny zákon, či iný právny predpis) mu neukladá povinnosť skúmať, či evidovaní nezistení vlastníci sú v čase podania žaloby žijúce osoby, resp. či prebehlo po nich dedičské konanie, či sú po nich nejakí dedičia a pod. Za takého stavu, keď zo zákona vyplýva oprávnenie Slovenského pozemkového fondu zastupovať „nezistených vlastníkov“ by striktné vyžadovanie procesných predpisov, konkrétne týkajúcich sa identifikovania fyzickej osoby v zmysle § 133 ods. 1 CSP vylúčilo úplne možnosť týchto neznámych vlastníkov v konaní vystupovať a pozemkovému fondu ich zastupovať. Vzhľadom na tento názor by Slovenský pozemkový fond ako subjekt založený okrem iného aj na ochranu vlastníckeho práva takzvaných nezistených vlastníkov musel na realizáciu tejto funkcie rezignovať, čo by v mnohých prípadoch znamenalo obmedzenie alebo pozbavenie vlastníckeho práva takzvaných nezistených vlastníkov napriek neexistencii dôvodov predpokladaných zákonom a teda v rozpore s článkom 20 Ústavy SR, ako aj k zastaveniu procesov vedúcich k usporiadaniu vlastníckeho práva v celoštátnom meradle (pozri aj rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/327/2018 zo dňa 27. 08. 2019).

23. Zo záverov, že subjekt má procesnoprávnu subjektivitu však automaticky nevyplýva, že je vo veci aj vecne legitimovaný. Predovšetkým je potrebné v zmysle ust. § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku zaoberať sa existenciou naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe.

24. Odvolací súd tak zdôrazňuje, že nie je správny záver súdu prvej inštancie o nedostatku právnej subjektivity strany z dôvodu jej nedostatočného označenia (spôsobom podľa § 133 ods. 1 CSP) a nedostatku procesnej subjektivity podľa § 61 CSP z tohto dôvodu, že podľa § 61 veta za bodkočiarkou CSP má procesnú subjektivitu (okrem toho, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti) aj ten, komu ju zákon priznáva. V tomto prípade ide o takzvaného nezisteného vlastníka v zmysle prv uvedených právnych dôvodov.

25. Pokiaľ ide o záver súdu prvej inštancie o neexistencii procesnej subjektivity podľa § 62 Civilného sporového poriadku z dôvodu, že v čase začatia konania, záver o úmrtí všetkých žalovaných ešte pred podaním žaloby je predčasný, nemožno ho považovať za nespochybniteľný. Navyiac odvolací súd uvádza, že samotná judikatúra súdov SR je v tomto smere nejednotná, a pokiaľ sa hľadajú možnosti, ako dané problémy vyriešiť, napríklad označovaním strany spôsobom „právny nástupca resp. dedič po ostatnom zapísanom pozemnoknižnom vlastníkovi“ a pod., nemožno túto problematiku prenášať na sporové strany a znemožňovať tak súdne konania či už ich zamietaním alebo zastavovaním konania ako v tomto prípade.

26. Odvolací súd teda uzatvára, že súd prvej inštancie v zmysle uvedeného umožní Slovenskému pozemkovému fondu reagovať na zistenia v priebehu konania ohľadne okruhu sporových strán (napr. označiť ich druhovým pomenovaním) (viď rozhodnutie NS SR 8Cdo/31/2018), tak, aby súd mohol v konaní ďalej pokračovať a vo veci rozhodnúť. Súd prvej inštancie je viazaný názorom odvolacieho súdu o právnej subjektivite osobitného subjektu „neznámeho“, resp. „nezisteného vlastníka“ s tým, že tento je vybavený procesnoprávnou subjektivitou, a preto bolo potrebné žalobu vecne prejednať a vo veci meritórne rozhodnúť.

27. Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).